

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

33. szám.

Debrecen, 1929 augusztus 17.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Egyházunk erejének kérdéséhez.

Egy biztató és reménynyújtó jel kétségtelenül látható a bennünket körülvevő élet nagy forrongásában, a lelkek tapasztalható nyugtalanságában, a fel-feltörő lázas készülődésekben, az evangéliom szellemének erőteljesebb térfoglalásában, az egységes célok és tervek magunk elé történő kitűzésében, az akaratnak és munkának öntudatosabb irányításában, abban a tekintetben, hogy egyházunk egyre több és több erőt gyűjt össze a reá néző feladatok megvalósítására; hogyha most még sok tekintetben gyengének mutatkozik is, de majd erejében megizmosodik és képes lesz arra, hogy küzdelmeit, harcait, vívódásait a győzelem koszorújával lássa felékesítve.

Ezt a biztató és reménynyújtó jelt ma még csak a hívő lélek szemével látjuk, annak a léleknek a szemével, amely az erőtlenségek és csalódások, a bukások és romlások valóságában is meg tudja látni az örökkévaló isteni kegyelem bizonyosságait és ezeknek a meglátásában meg tudja ragadni mindazokat az eszközöket is, amelyeknek felhasználásával a hit látásából a valóságok kincsei és áldásai alakulnak ki számára.

Egyházunk most az új reformáció idejét éli. Ennek az igazolása abban a tényben van, hogy egyre több és nagyobb vágyakozással mélyül bele az evangéliom csodálatos nagy igazságainak és életet formáló erejének megismerésébe. És egyre jobban és határozottabban megismeri a saját fogyatkozásait, belátja a maga tévedéseit, az önmagában való bizakodásának káros és súlyos következményeit. A református egyházat sok veszedelem, sok csapás, sok hátravetetés és sajnálatos megalázás sujtotta az idők folyamán azon ok miatt, mert elbizakodott abban, hogy ő református, hogy ő kálvinista, anélkül, hogy birtokában lett volna a református igazságoknak és a kálvinista lelki értékeknek. Egy címkét viselt a mellén, de a mellében nem hordta azt, amit a címke mutatott. Ez volt az oka, hogy az élet minden területén veszteségeket kellett szenvednie. Személyes életében a

református emberek nagy tömege, az egyház tagjainak nagy többsége éppen nem mutatta azt, hogy az Isten szentségének és megváltói kegyelmének vezetése alatt él, hogy lelki világát betöltené az a tudat, hogy ő mind életében, mind halálában nem a magáé, hanem az ő megváltó Urának, a Krisztus Jézusnak tulajdona. Családi életében, társadalmi életében, az embernek az emberrel való érintkezésében és magaviseletében éppen nem látszott meg, hogy a református ember ösmeri a szeretetnek, a szelidségnek, az alázatosságnak isteni törvényeit. Az egyházi életet is teljesen ellepte a közönyöségnek, a hidegségnek, a szívtelenségnek, a tehetetlenségnek, a szűkkeblűségnek számtalan sok sötét cselekedete. A krisztusi élet aranyfónala mindenütt kinyűtt, kiszakadozott az élet szöveteiből. Az egyház megújulása utáni vágy egyre általánosabbá és melegebbé lett a lelkekben. Amennyire növekedett a kívülről való sokoldalról jövő ellenséges támadásoknak ereje rajtunk; amennyire mind jobban világossá lett ezeknek a támadásoknak sikere egyházunk gyengesége folytán, annyival lázasabban tört fel a lelkek mélyéről a nagy szétszaggatás megszüntetésére irányuló törekvés, a lelkek egységbe való tömörítésének kívánása, az erők összefogása, az egységes tervek és célok kitűzésének a munkája. A biblia mint régebben, a reformáció korában, ismét hatalmas erőforrásnak bizonyul, a belőle kisugárzó isteni hatalom lerombolja most is az elválasztó kőfalakat, kitépi az ártalmas és életet pusztító ösztönöket, az önzés veszedelmes bűneit és ezek helyét betölti hitnek, szeretetnek, lelkesedésnek, munkavágynak életet teremtő erejével. A hívő lelkek keresik egymást, bátorítják, serkentik, segítik, erősítik egymást. A felébresztett és megvilágosított lelkek most már látnak; meglátják és észreveszik az egyéni és az egyházi élet fenyegető betegségeit és gondoskodnak azok meggyógyításáról. A keresztyén életnek sok felséges szépsége, öröme, áldása megtapasztalhatóvá válik. Az evangéliom lelkétől megüresített és erőtlen református egyház az örökkévaló világ erejétől meggazdagodó, hódító hatású egyházzá szépül.

A reá váró és a reá bízott nagy feladatok betöltésére egyre alkalmasabbá növekedik.

Ebben az irányban már is örvendetes előrehaladást lehet megállapítani. De nagy hiba lenne, ha valaki azt gondolná, hogy elértük a célt. Sőt inkább azt kell minden egyes léleknek tudni, hogy még nagy út van előttünk és még nagyon sok munka és nagy erőfeszítések, sok lemondás, sok önmegtágadás, őszinte megtérés, a Lélektől való újjászületés keskeny útján kell keresztül mennünk. Vegyük észre, hogy ezen az úton ott áll és vár, hív bennünket mindnyájunkat az a hatalmas Segítő, aki a magyar református egyháznak örökkévaló Királya és Pásztora, aki itt ezen a földön az ő egyházával és egyházának megváltott népével az Ő nagy terveinek megvalósítására kötött szövetséget. Egyházunk erejének vonzó, hódító és diadalmas voltának titkát az a kinyilatkoztatás tárja fel előttünk: Annak növekednie kell, nekem pedig alább szállanom.

Fekete Gyula.

Egyöntetű munkát!

Nagyon sokat gondolkoztam a református egyház jelen és eljövendő állapotáról, helyzetéről. Nagyon sokat örültem, amikor az élő és öntudatos hit tanúbizonyságait tettekben és alkotásokban láttam megnyilvánulni, de még többet szomorkodtam, amikor a meg nem értés és szét-húzás eredménye gyanánt a pusztulásnak, a sorvadásnak üszkös falait láttam felmeredezni egyházunk területén. Ha fel akarnám állítani egyházi életünk utolsó évtizedének mérlegét, nagyon sok tételt könyvelhetnék el a „nyereség”, de még többet a „veszteség” oldalon. Vajjon mi lehet ennek az oka?

Az utolsó évtizedben mind nagyobb és nagyobb mértékben és szélesebb mezőkön indult meg egyházunkban a missziói munka. És még azok is, akik addig elvi állásfoglalásukból kifolyólag ellenségei voltak a belmisszióknak, kezdik belátni, hogy a lekipásztornak nemcsak a prédikáció és egyéb liturgikus szolgálat elvégzése a kötelessége, hanem ezeken kívül mindazokat el kell végeznie, ami a „pásztor” fogalmában benne foglaltatik, tehát a beteget meglátogatni, az elveszettet megkeresni, a megsérültet bekötözni stb. Mindezeket több-kevesebb buzgósággal, kisebb-nagyobb sikerrel végzik is e pásztorok. A beszámolóknak olvashatjuk, hogy ebben és ebben az egyházban ilyen és amolyan missziói munka folyt. A jelentések tömegéből megállapíthatjuk azt is, hogy alig van már olyan egyház, ahol a pásztor ne ismerte volna fel a belmisszióknak végzetszerű fontosságát. És mégis, ha az eredményt nézzük, az a maga összességében cseppet sem mondható kielégítőnek. Egyes helyeken ugyan kiváló eredmények mutatkoznak, azonban ezek csak szórványos jelenségek. A református tömegek nagy-része még ma is a közöny, a meg nem értés és visszahúzóadás álláspontjára helyezkedik. Hiába

ég és hiába lángol egyes apostoli buzgóságú pásztorok lelkesedése. Hiába mutatják ki szám szerint, hogy ennyi vallásos estélyt tartottam, ennyi és ennyi látogatást tettem, bibliakört vezettem, ifjúsági munkát végeztem és így tovább. Pedig kétségtelen, úgy-e, hogy a munka folyik és lassan csak az anekdotákban találkozunk, mint a régi jó táblabírákkal, a kaláberező, zsiros, pecsétes kaiserben járó papokkal. (Nagyon kérem a nyájas olvasót, félre ne értsen. Ez nem a „régiság”, általam szeretve tisztelt papi nemzedék, az öregek kigúnyolása akar lenni, hanem a közsájon forgó, tehát az életben meglévő felfogásnak a meglátása.) Miért nincsen hát a kellő eredménye a munkának? Miért kell napról-napra veszteségeket elkönyvelnünk? Miért szorul mindinkább háttérbe kulturális, politikai és közgazdasági téren a református egyház egyeteme? A feleletet igen könnyen megadhatjuk. Azért, mert nincs meg bennünk a kellő összetartás! Nem érezzük elevenen, hogy mi egy nagy családnak gyermekei vagyunk! A munka, amelyet folytatunk, nem egységes terv szerint folyik és a meglévő erők számtalan „egyéni akcióban” forgácsolódnak szét.

A római egyház lassan, csendesen, de egységes terv és elgondolás szerint végzi a maga munkáját. Az évenként többször tartandó püspöki konferenciákról kész haditervvel mennek szét az egyházmegyék főpásztorai és jajj annak a plébánosnak, aki nem hajtja végre a reá bízott feladatot. Nálunk a Konvent kiadja a maga rendelkezéseit, de kérdelem, hogy pl. mindenki a Konvent által megállapított missziói munkaterv szerint dolgozik-e? Egyházi törvényünk imperatívus kimondja az egyházközségi bíróságok felállítását, vajjon megvannak-e ezek mindenütt, vagy a 2000 lélekszámnál kisebb községekben gyakorolja-e maga a presbiterium a bíraskodást?

A római katolikus hívő ugyanúgy otthon érzi magát Mucsán, mint a kalocsai székesegyházban, mert a mise ott is ugyanúgy folyik le. De a szabolcsi református atyafi idegenül és szorongva hallgatja pl. a debreceni vagy budapesti istentiszteletet, mert más, mindenütt más a liturgia.

De nem folytatom tovább az összehasonlítást, hiszen minden világosan gondolkozó ember láthatja, hogy miben van a római egyház nagy, átütő ereje. Az egyöntetűségben, az egységes eljárásban! És miben rejlik a mi számtalan veszteségünk és bukásunk oka? A szétválásban, a tervszerűtlen munkában és az egyöntetűség hiányában!

Egy központi, vezérlő, irányító szervnek kell uralomra jutni magyar református egyházunkban és száz százalékgig érvényesülnie kell mind zsinati törvényeinknek, mind konventi rendelkezéseinknek. Ne bújunk a demokratikus kormányzat, az autonomia álköntöseibe és a zsinat-presbiteri rendszer félremagyarázásával ne ássuk meg a sírját magyar református Sionunknak.

Lássuk be, hogy ha így haladunk tovább, akkor „egyéni akciókban” forgácsolódik szét minden erőnk és minden lelkes igyekezetünk nem lesz egyéb, mint a levegőég vagdosása.

Nagy jó uraim! Gyülekezetek pásztorai! Egyesüljünk a munkára egységes terv és célkitűzés szerint.

M. Z.

Válasz a „Elmélkedés“-re.

Levél Gál Lajos szénior urnak.

Kedves Barátom!

Mi egymást nem ismerjük — de én szeretlek téged. Ez a szeretet megszólal és beszél hozzád. Nem vitázik, csak elmond egyet-mást.

Azt írod „Elmélkedésedben” „...a teológián abba kell belevezetni a student, hogy a lelkekkel bánni tudjon”. Gyönyörű megállapítás, megszorítom érte a kezéd! Az is igaz, hogy „ezt pedig nem a kosárfonással, slőjddel lehet elsajátítani” — de engedj meg, nem is csupán azzal, „ami jelenleg is a teológia tárgyait képezi”. A lelkésznek pásztornak kell lenni. A pásztorság kizárja a csak elméleti tudást, mert a pásztorság szolgálat, ahol a gyakorlati szolgálatkésztségben és cselekedetben ölt testet az elméleti tudás. A lelkipásztor a Krisztus fáklavivője és jajj neki, ha ezt a fáklát a templomban tartja. A lelkipásztor a Krisztus bizonyágtévője. Jajj neki, ha csak a templomban az!

A pásztor nem pásztorolhat, ha be nem bizonyította azt, hogy ő nyája tagjainál többet tud — mert az élet tanítómesterétől tanult. Nem exegésist, nem isagógikát, hanem szeretetet. Krisztusnak nem az a célja, hogy templomi gyülekezetek csöndes áhítatában gyönyörködjenek csupán, hanem az, hogy a mennyekországa lakozzék a szívekben, a családban, az ugaron, a szérún, a piacon és mindenütt, ahol emberek érintkeznek.

Nos, kedves Barátom, mit gondolsz, mi lenne azzal a falusi nyájjal, amelyiket valaki minden más félretevésével, minden a teológián tanult elméleti tudást felölelő szónoklatokkal akarna pásztorolni? Amilyen mértékben elítélendő a csak gazda, csak kertész, csak hitelszövetkezeti igazgató lelkipásztor, annyira hiba, ha a falu minden nagyobb megmozdulásának éléről hiányzik. (Nem kell azért kortes-zászlót vinnie.) De ha már gazdálkodni kell, gazdálkodjon, úgy, mint a kéttalentumos szolga — a Krisztus dicsőségét szolgálva. Mutasson példát az elvett jókért való hálaadásra, legyen jöbi türelme a megpróbáltatásra s legyen szíve a szegények kalászszedegetéséhez. Ez mind többet ér, mint egy-egy nyári rekkenő hőségben, bóbiskoló fejek felett elmondott predikáció.

A jó pásztor mindenütt ott van, ahol nyájáról van szó. A képviselőtestületben, a hitel-

szövetkezetben, a gazdagylésben, a károsultak közt kiosztandó segélyek bizottságában, a betegszobában, mindenütt reánéznek, a szavát lesik és hidd meg nekem, minden ilyen alkalom alig elviselhető felelősség a lelkipásztor vállán.

Bajnak tartod, hogy a falusi pásztor a hitelszövetkezet irányítója. Tudod-e, hogy falun talán ez az egyedüli gyakorlati fegyver a szeretet szociálmusának a szolgálatában. Soha jobban bele nem nézhetsz a reád bízott gyülekezeti tagok életébe, mint akkor, ha kölcsönért fordul hozzád. A szükség megnyitja szívének ajtaját s te alkalmas pillanatban bevilágíthatod oda. Máskor elkerülne és otthagyna, ha tékozlását, templomkerülését, cégéres családi életét, káromkodását szemére veted, ilyenkor meghallgat, ha szeretettel szólsz hozzá. A hitelszövetkezet drága lánc lehet — másokon kívül — amivel szorosabbra fűzheted a nexust magad és híveid között. Milyen könnyebbség meglátogatni egy-egy hívedet otthonában, ha már így megismerve körülményeit, szorongásait, beszélhetsz vele őszintén és imádkozhatsz érte családjával együtt.

A szegények segélyezése — ha kis mértékben történik is — az örömhír valóraváltása, pásztori szolgálat. Milyen boldogság, ha a hitelszövetkezeti igazgatósággal megérteted, hogy nyereség számunkra az, ha könnyet törölhetnek.

Én tudom, hogy nincsen mi közöttünk semmi ellentét. Te azt panaszolod és fájlalod, hogy némelyek közülünk csak azért papok, hogy gazdák, kertészek, hitelszövetkezeti igazgatók, nagyok, a maguk hasznára hatalmasok legyenek, én pedig azt mondom, legyünk mi gazdák, kertészek, igazgatók, orvosok, nagyok és hatalmasok a szolgálatért, a pásztorálás eredményességéért, a Krisztus dicsőségéért.

Sok szeretettel köszönt:

Gyulaháza, 1929 augusztus 15.

Pethő Károly.

Svájci levelek.

I.

Frauenfelder sírjánál.

Berlingen, 1929 július 9.

Mindnyájunk emlékezetében él Frauenfelder Arnold svájci lelkész, aki két ízben volt Magyarországon s utoljára 1921 októberében látogatott el hozzánk. Magyarországi élményeit a Sántis c. lapban részletesen leírta, s ezt a leírást magyar fordításban a Debreceni Protestáns Lapban közzéadtuk. Ezen közlemény minden sorából a kiváló svájci lelkésznek a magyarság s a magyar református egyház iránt érzett szeretete tűnik ki. A nagy magyarbarát 1927 november végén szerencsétlenség következtében váratlanul elhunyt, amint azt annak idejében

lapunkban közöltem. Életrajzát magyar és német nyelven megörökítettük. Most, hogy Svájcban időzőm, elhatároztam, hogy önzetlen barátunk sírját fölkeresem s hátrahagyott családját meglátogatom. Zürichből július 8-án d. u. indultam el Emmishofenbe, ahol özvegy Frauenfelderné leányával él. Látogatásomnak az özvegy leányával együtt nagyon megörült s elfogódva beszélt elhunyt férjének hazánkhoz való ragaszkodásáról s arról a mély vonzalomról, amellyel férje mind az iránt viseltetett, ami magyar. — Gondosan összegyűjtötte férje a Magyarországra vonatkozó adatokat, emléklárgyakat és leveleket. Szomorúan panaszkodott az özvegy a nehéz megélhetési viszonyok miatt. Egész évre 1000 fr. nyugdíjat kap. Ez az összeg éppen csak arra való, hogy lakbérét kifizethesse. Ugy tud megélni a szegény özvegy, hogy leánya: Ilse, és fia: Erich, irodában dolgoznak. Igen nehéz svájcban a cselédkérdés is. Egy cselédnek legalább is 70 frankot kell fizetni havonként. Mindezeket összevéve, szemünk előtt áll a svájci református papnéknak a magyar református papnékhoz hasonló sorsa. Frauenfeldernével és leányával elhatároztuk, hogy másnap reggel kiutazunk Berlingenbe s felkeressük Frauenfelder sírját. Berlingen Emmishofentól a negyedik állomás s az Untersee partján fekszik. Ugyanis a Rajna Constanznál kifolyik a Bodeni-tóból s nemsokára kiszélesbülve két tavat képez, amelyeknek egyike az Untersee. Berlingen barátságos kis falu. Gyönyörű fekvése van. Egyik oldalán az Untersee terül el, a másik oldalán pedig szelíden emelkedő hegyek. A faluba megérkezve, első dolgom volt egy kertésznél virágcsokrot készíttetni, hogy azt letehessem a nagy magyarbarát sírjára. Majd a lelkészlakba mentünk. Egyszerű, meglehetősen szűk szobákkal ellátott paróchia ez, ahol Frauenfelder életének két utolsó évét élte. A jelenlegi lelkész nem volt odahaza, hanem otthon időzött szabadságon szűkebb hazájában, Graubünden kantonban. Felesége fogadott bennünket. Innen a parochiából telefonon beszéltem Frauenfelder 20 éves fiával, Erich-kel, aki Zürichben egy utazási irodában dolgozik. Véletlen folytán nem tudtam vele találkozni Zürichben. Telefonon megállapodtunk, hogy majd Magyarországra való visszatérésünkkel találkozunk vele Zürichben. Végre a templom mellett levő temetőbe mentünk. Ugyanis Svájcban a legtöbb helyen még ma is az a szokás, hogy a hívek egy része a templom körül temetkezik. Ott álltam hát végre Frauenfelder sírjánál, a gyönyörűen gondozott, virágokkal elborított temetőben. Frauenfelder sírja közvetlen az Untersee partján fekszik, szemben a tó közepén fekvő Reichenau-szigettel. A sírján fehér márványból kifaragott kereszt áll ezzel a felírással: „Ich weiss wohl, dass mein Erlöser lebt. (Jól tudom, hogy Idvezítóm él.) Pfarrer Arnold Frauenfelder, 1875—1927.“ — Itt nyugszik a nagy magyarbarát az Untersee partján, amelynek hullámverését, amint levelében többször írta, annyira szerette

hallgatni. Felesége beszélte nekem, hogy Frauenfelder gyakran csónakba ült s átevezett Reichenau szigetére s innen nézte a berlingeni templomot s a mellette levő temetőt. Nem hitte volna még akkor, hogy ilyen hamar s ilyen váratlanul ide fog kerülni. A virágcsokrot egy pohárba téve, beleástuk a sírhanthba. Majd megtekintettük a gyönyörű szép templom belsejét, amely éppen most renoválás alatt áll. Megnéztük a szószéket, ahonnan Frauenfelder annyiszor predikált. Ezután átmentünk a család egyik kiváló barátjához, Rebmann kereskedőhöz, aki vagy nos ember s igen szép háza van. A család kitűnő vendégszeretettel fogadott. Ennek a családnak padlásszobájában voltak elhelyezve azok a bútorok, amelyeket Frauenfelderné férje halála után szerény lakásában nem tudott elhelyezni. Férje halálának évfordulóján tűz ütött ki Rebmannék s a padlásszobában a bútorok nagy része elégett. A kárnak egy része ugyan biztosítás révén megtérült, de Frauenfelder lelkész iratai, levelezései, értékes egyházi beszédei, szóval a szellemi hagyatéka mind a tűz martalékává lett. A különben is mélyen sujtott családot ez az esemény még jobban leverte. Elbúcsúzva a Rebmann-családtól, kimentem az állomásra, ahová elkísért Frauenfelderné leányával együtt. Az özvegy útközben mindig azt hajtogatta, hogy férje, ha életben volna, mennyire örülne magyar barátjának látogatásán. Búcsút véve a Frauenfelder-családtól is; lehangolva, az emberi mulandóság feletti gondolatokba merülve, utazom Schaffhausenen át Baselbe, ahol 32 évvel ezelőtt tanultam.

Dr. Veress István

Nyilatkozat.

Tekintetes Szerkesztőség!

Pár heti utazás után ma érkeztem haza, összegyűlt postámat most nézhettem át, ezért csak most válaszolhatok a Debreceni Protestáns Lap július 20-iki számában megjelent *Nyilatkozatra*. Ezzel magam részéről pontot teszek.

1. A *tudós* titulus a lap június 29-iki száma első cikkéhez fűzött szerkesztőségi megjegyzésben olvasható: „*Tudós barátom.*“ Ezt én *ténynek* vettem.

2. A „Levél a szerkesztőhöz“ állításaimat nem cáfolta, mert nem is cáfolhatta! — meg. Én ugyanis ezeket állítottam és *cikkeim szelleméből* ez a három tétel szűrhető le: a) hitéletünk nem olyan erős ma, mint volt régen; b) temploméneklésünk nem kielégítő; c) pápista utánzás kapott lábra. Ezeknek okát, fokát kerestem és példákkal — *tényekkel!* — támasztottam alá állításaimat.

Záradéku ismételtén hangsúlyozom, hogy semmiféle személyi ellenszenv nem vezérelt írásaimban, ellenben nagyon sokadmagammal mélységes aggodalmainknak adtam kifejezést

és nagyon boldog lennék, ha az általam vázolt állapotok megjavulnának.

Hitsorsosi tisztelettel és szeretettel ajánlom magamat szíves jóindulatukba.

Budapest, 1929 augusztus 8-án.

Horváth E. János,
igazgató.

Külföld

A bostoni református világkonferencia két, magyar szempontból különös érdekű határozata:

1. *Az elnyomott kisebbségek ügyében.* „A konferencia kifejezi együttérzését azon tagjaival, akik elnyomott kisebbségi helyzetben vannak és esodálattal adózik az őket fenntartó hit és bátorság iránt. Egyszersmind elégtétellel állapítja meg, hogy a Nemzetek Szövetségének közgyűlése előtt tett felszólalások következtében, biztató kilátás van arra, hogy az ő kérelmeik és nehézségeik készségesebb figyelemben fognak részesülni ezután, mint eddigelé. A konferencia biztosítja ezeket a kisebbségeket további együttérzéséről és arról, hogy úgy nyugati, mint keleti osztálya latba fogja vetni a befolyását érdekükben. Evégből megbízza mindkét osztálynak kontinentális bizottságait, hogy küldjenek ki egy albizottságot, amely legyen fölhatalmazva arra, hogy a Nemzetek Szövetségét keresse meg a kisebbségek védelmére alkotandó új eljárási szabályok érdekében.“

2. *A reformáció emléknapja ügyében.* „A jugoszláviai református egyház indítványt nyújtott be arra nézve, hogy a testvéri együttérzés erősítése érdekében a reformáció emléknapja egyetemes érvényű időpontra tűzessék ki. Ez indítvány hatása alatt a konferencia magáévá teszi azt a javaslatot, amely szerint évenként október hó utolsó vasárnapján — amelyet a kontinens egyházai általánosságban eddig is a reformáció emléknapjának tekintettek — vagy pedig egy legközelebbi vasárnapon a Világszövetséget alkotó valamennyi egyházban tétessék hálaadó emlékezés a nagy reformációból származott áldásokról s ugyanakkor imádsággal említettessenek meg azoknak a testvéregyházaknak a szükségletei, amelyek olyan országokban élnek, ahol a református hit kisebbségben van, vagy éppen támadásokban van része. A konferencia felkéri a Világszövetséget alkotó valamennyi egyháznak a hivatalosait, igyekezzenek ezt biztosítani az által, hogy az összes lelkipásztorok figyelmét a kellő időben felhívják rá.“

„A baptistáknak általában kevés érzékük van az (oekumenikus egyházi) együttműködés iránt — hiszen Amerika déli baptistái még a Federal Council-hoz (az Unió evangéliumi egyházainak egyetemes szövetségéhez) sem csat-

lakoztak, az északiaknak pedig éppen most kellett visszaverniök egy rohamot (a saját kebelükben), amely az ő egyházukat is a F. Councilből való kilépésre akarta rávenni. Az angol baptisták meg egyedül nem képviseltették magukat (az angol prot. egyházak közül t. i.) a lausannei konferencián.“ Nem kisebb ember állapítja ezt meg, mint a mai világ-protestantizmus dolgaiban és mozgalmáiban páratlanul tájékozott s amellet rendkívül higgadt és tárgyilagos D. Keller Adolf (Christliche Welt, 1929. 15. szám 756—757.) Tehát, úgy látszik, a baptizmushoz nemcsak Magyarországon, általában az európai kontinensen van még hozzája növe a szekta szelleme és módszere!

Az óriási többségében római hitű Lengyelország jelenlegi kormánya egyharmadrészben protestáns vallású miniszterekből áll. Protestáns többek közt a miniszterelnök, a kultusz-és a belügyminiszter. Sőt, az maga Pilsudski marsall is. — Ennek ellenére folyvást olvashatunk híreket a törpe protestáns kisebbség sérelmeiről, néha a legdúrabb templomfoglalások, vagyonekőbázások alakjában való brutalizálásáról. — Úgy látszik, az államkormányban meglévő nagy, sőt legnagyobb súlyú protestáns személyi elemek *másutt* sem bírnak, vagy nem is akarnak, kellő eréllyel föllépni a túlhatalmas klérusi igényekkel és hasonló jókkal szemben. Ami, ha *optimisztikusan* nézzük, mindenesetre szép jele a protestáns szerénységnek és önmérsékletnek. Pessimisztikusan nézve persze sok minden egyébnek is.

A pápa és Mussolini között a szent egység olyan épületes irányban kezd továbbfejlődni, hogy legújabbban már a fascizmus egyik harcias szócsöve, az Impero, ilyenformán nyájaskodik a Mussolini beszédei ellen hevesen tiltakozó pápai sajtószervvel, az Osservatore Romanoval: Ne felejtse, hogy épp a legújabbban létrejött egység alapján a Vatikán idegen állam, tehát annak lapja is külföldi lap, amely éppen ezért, ha az olasz állam érdekei úgy parancsolják, Itália egész területéről *kitiltható* — s majd akkor aztán beérheti olvasóközönségül a vatikáni törpeállam 400, azaz négyszáz lakosával..... Ezek után igazán kérdés, hogy a kinyitott „börtönajtó“ nem fogja-e „Péter utódját“ keményebb fogságban tartani, mint amilyenben volt addig, amíg az ajtó *a saját elhatározásából* volt rázárva? — A két összeölekezett fél hamari összekülönbözését kommentálva, Doumergue Emil a következő, nagyon találó megjegyzésekkel zárja szellemes sorait: „*Soha még társult felek között nem volt nagyobb különözés és ellenkezés már az egységük alapelveit illetőleg is. Az ember hajlandó azt hinni, hogy mindegyik félnek az volt a főtörekvése, hogy minél alaposabban becsapja a másikat. A jövő majd megmutatja, melyikük volt jurfangosabb. De énnekem csaknem kedvem volna már most fogadást kötni — a Duce mellett.*“ (Foi et Vie, 1929. 14. szám, 836.)

ri.

Iskola

A debreceni református egyház tanítónő-képzőintézetének s a vele kapcsolatos gyakorló-iskolának és internátusnak Értésítője az 1928—29. iskolai évről. Összeállította: dr. Papp Ferenc igazgató. Az intézet történetének egy új korszaka kezdődött az elmúlt tanévben, mert a Dóczy-intézet új épületének elkészülése megszüntette a pedagógiai és egészségügyi szempontból káros túlszűfoaltságot. Az intézetben tanított 10 rendes tanár, 5 óraadó tanár és 2 hitoktató. A beiratkozott növendékek száma 189 volt, akik közül vizsgát tett 182 tanuló. A tanári kar az iskola ősi tradícióit követve, az iskola rendeltetését szemelött tartva, külön súlyt helyezett a vallásos nevelésre, a református keresztyén világnézet építésére. A gyülekezeti és iskolai istentiszteletek mellett — melyeken mindig adakozás is történt — hatékonyan működött közre az ifjúság hitéletének ápolásában az Ifjúsági Leányegyesület. A másik szempont, mely a tanári kar munkáját vezette, a nemzeti érzés fejlesztése volt. A több alkalommal rendezett iskolai ünnepélyeket ez az érzés tette emelkedetté és nevelő hatásúvá. A növendékek körében tanári irányítás mellett szép eredményel működtek az ifjúsági egyesületek is. A testi nevelésre is nagy gond fordított. Az egészségi állapot kedvező volt. Fegyelmi eset ez iskolai évben sem fordult elő. A növendékek az intézet útján 22,944 P segélyben részesültek. A tanulmányi előmenetel is kielégítő volt. Ha az új épület tervbevetett kiépítése és a tanári kar létszámának megfelelő létszámra való felemelése megtörténik, hisszük, a legteljesebb mértékben — a kitűnő vezetés mellett — az eredmény mintaszerű lesz. — Tanítóképesítő vizsgálatra jelentkezett 32 növendék, akik mindnyájan oklevelet nyertek. Jeles lett: 7 (21.8%), jó 18 (56.4%), elégséges 7 (21.8%). A gyakorló-iskolának 69 növendéke volt két csapatban. Az iskola növendékei az intézet közös internátusában nyertek elhelyezést. A bentlakó növendékek száma 63 volt. (mb.)

Halottaink

Komlódótfalusi Király Antal tiszabökényi református lelkész, v. em. tanácsbíró, életének 73-ik évében, hosszas szenvedés után f. hó 10-én csendesen elhunyt. A megboldogultat igen széleskörű rokonság gyászolja. Áldott legyen emlékezete!

Különfélék

Dr. Baltazár Dezső püspök úr aug. 15-én szűk családi körben ünnepelte Zeleméren püspöksége 18. évfordulóját. Ez alkalommal kapcsolatban a püspök urat tisztelői közül sokan

keresték fel üdvözetükkel és jókívánataikkal. Mi is kifejezzük legjobb kívánatainkat, Isten gazdag áldását kérve püspök úr életére és munkájára.

Rothermere lord cikke a Keresztyén Család Naptárában. A hatodik évfolyamába lépő Keresztyén Család Naptára szerkesztőségének kérésére hazánk nagy barátja cikket küldött a naptár számára s ebben a cikkben az egész magyar reformátusságnak szóló, üzenet foglaltatik. Egyházi kiválóságaink s neves íróink írásai mellett ez a Rothermere-üzenet lesz egyik legnagyobb ékessége a Keresztyén Család naptára 1930. évi nagy kötetének.

A debreceni homokkerti egyházrész aug. 25-én nagy szervező-gyűlést tart.

Találkozó. Húsz éves találkozóra gyűlnék össze szeptember hó 9-én Debrecenben azok, akik 1909-ben végeztek theologiai tanfolyamukat. Jelentkezéseket elfogad és részletes tájékoztatást küld a lelkész-képző-intézet.

Farkasfalvi Farkas Géza országgyűlési képviselőt, a sárospataki főiskola világi gondnokát Szikszó nagyközség képviselőtestülete díszpolgárrá választotta.

Bibliaköri jelvény készítését határozták el az erdélyi ifjúsági bibliakörök. A jelvény egy levágott törzset ábrázol, amelynek gyökerei egy bibliából táplálkoznak. A törzsből egy új hajtás sarjad ki: az ifjúság.

Az Országos Református Lelkészegyesület lelkészi konferenciája, az Országos Presbiteri Szövetség nagygyűlése, az ORLE. nagy kálvineumi ünnepélye és országos közgyűlése, az Országos Református Jóléti Társulat közgyűlése folyó évi augusztus hó 22-től augusztus hó 27-ig fog tartatni Miskolcon.

Helyreigazítás. Lapunk előző számában a 284. oldalon a „Tiszavidéki lelkészi kör” című cikkben „VIII.” törvénycikk helyett VII. olvasandó.

A magyarok világkongresszusa Budapesten augusztus hó 22., 23., 24. napjain lesz.

A nyiregyházi leánykálvineumban az általános egészségóvás céljából úgy a bentlakó, mint a bejáró növendékek részére kötelező volt a fogvizsgálat és fogkezelés. Lelkészi és hadiárvák ingyen kezelésben részesülnek.

A csengerbagosi gyülekezet augusztus hó 18-án avatja fel új harangját.

Nyugalombavonulás. Szilágyi András, a bodroghalászi egyház kántortanítója 26 évi tanítói működés után nyugalomba vonul.

Budapesten 1928-ban 2415, 1929-ben 2283 új lakás keletkezett, 1928-ban 8693, 1929-ben pedig 7086 volt az új szobák száma.

A Kiskunhalasi Református Önképzőkör választmánya az Önképzőkör székházának építési munkálatait a legrövidebb idő alatt megkezdte.

Az erdélyi egyházkerületben az adakozások összege 2.300.000 lei volt.

A misztitótfalusi gyülekezet szép ünnep keretében avatta fel új harangját.

A cseh megszállott területen Nagy-Sallóban augusztus 23—25. napjain országos református leánykonferencia lesz. A főiskolai és középiskolai református ifjúság pedig Kissáróban tartja konferenciáját.

A barsi egyházmegye közgyűlése tiltakozott Kövy Árpád losonci lelkész kiutasítása ellen, akit a *csavargó-törvény* alapján utasított ki a losonci rendőrség, jöllehet 16 éve él Losoncon.

A kecskeméti gyülekezet a belmissziói munka intenzívebbé tételére diakonisszákat állít be a gyülekezetbe.

A kiskunhalasi református gimnázium magyar-német szakos rendes tanári állására a presbiterium Kutsinszky Béla tanárt választotta meg.

A ménteleki református templom alapja javára jól sikerült műsoros ünnepély volt augusztus hó 11-én.

A Gusztáv Adolf-Egylet 1932 novemberében ünnepli meg 100 éves jubileumát. Erre az ünnepre az egylet egy millió márká jubileumi adományt akar összegyűjteni egy nagy szórvány munka támogatására. E célból 60,000 perselyt oszt szét a németországi és külföldi protestáns gyülekezetek között.

Lelkészválasztás. A clevelandi (Ohio) első református egyház július 25-én egyhangúlag Dr. Papp Géza lynchi lelkészt választotta meg társlelkészének. A választás érdemes férfiúra esett, mert Dr. Papp Géza egyike a legkiválóbban képzett lelkészeknek. A lelkészi oklevél megszerzése után elvégezte a filozófiát, jogot, majd jog- és államtudományi doktorátust nyert. Irodalmi sikerei is elsőrangúak, amennyiben könyvei országos pályadíjat nyertek. Cikkei a legelőkelőbb fővárosi lapokban jelentek meg. A Független Amerikai Magyar Református Egyház alkotmányát és törvényeit is ő készítette, melyet az alkotmányozó Zsinat 1924-ben egyhangúlag elfogadott. A clevelandi east-sidei első egyház a legrégebb és legnagyobb magyar református egyház Amerikában. Melegen üdvözljük őt szép új mnukaterén. (n. l.)

Káplánt keresek szeptember 1-ére. Fizetése teljes ellátás, egyszobás bútorozott lakás fűtéssel, világítással, takarítással. Az egyház pénztárából havi 25 pengő és a káplánkongrua. Kötelessége az összes lelkészi teendőkben segédkezés, vallástanítás. Jelentkezni lehet: *Birtha József* lelkésznél, Apagyon (Szabolcs m.).

Csere. Elcserelném paróchiát, mely öt szoba, két előszoba s fürdőszobából áll szép, modern épületben. 40 hold prima búzatermőföld, 5 hold kitűnő rét. Államtól 1400 P, egyháztól 408 P évi járandóság. Termény. 6 öl tűzifa. Stóla: kb. 500 P stb. Lélekszám: 1200. Ajánlatokat a szerkesztőség továbbít.

A Prédikátor könyve. Az Első Kecskeméti Hirlapkiadó- és Nyomda-Részvénytársaság kiadásában szeptember hó közepén fog megjelenni

az ifjabb lelkészi nemzedék egyik legkiválóbb prédikátorának: *Muraközy Gyula* kecskeméti lelkész munkáinak első kötete: *A Prédikátor könyve* cím alatt. Ebben a kötetben tanulmányok, előadások, prédikációk, temetési beszédek jelennek meg. A Prédikátor könyvében századok prédikátorainak, szellemóriásainak eredeti és megkapó arcképei után a magyar sors ezer nehéz problémáját világítja meg a szerző. Igehirdetése színes, vonzó, erőteljes stílusával, a Szentírás mélységeibe való elmerüléssel a modern magyar ígehirdetés egyik úttörője. A könyv finom famentes papíron, tizenhat ív (256 oldal) terjedelemben fog megjelenni. Bolti ára 6 P 40 fill. lesz. A könyvre szeptember 5-ig lehet előfizetni. Előfizetési ára 5 P 20 fillér. Aki ezen összeget augusztus végéig beküldi, annak bérmentesen küldik meg a könyvet. Szeretettel hívjuk fel olvasóink figyelmét Muraközy Gyula könyvére.

Pályázat.

A *kisपालádi* református egyház pályázatot hirdet megüresedett orgonista-kántortanítói állására.

Javadalom: Lakás természetben, melléképületekkel, kerttel. Pénzfizetés az egyháztól negyedévi előleges részletekben 777.92 P. Kántorságért külön 160 P. Továbbá 7 kat. hold szántóföld, melynek adóját az egyház fizeti. Községtől ismétlőiskola tanításáért 125.60 P és a faskola jövedelméből 25%. Stóla. Törvényszerű államsegély.

Kötelesség: III—VI. vegyes osztály, ismétlőiskola tantervszerű vezetése. Kántori teendők. Énekkarvezetés. Egyházi jegyzőség. Belmissziói munkában segédkezés. Kanonikus órákon, lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Leventeoktatás a szokásos díjazásért.

Beruházás előttől megváltandó.

Szabályszerűen felszerelt, kommunizmus alatti magaviseletet igazoló, válaszbélyeggel ellátott kérvények: Református Lelkészi Hivatalhoz Kisपालád, u. p. Botपालád, Szatmár vm. küldendők. Pályázati határidő: augusztus hó 25. Próbaorgonázás és választás szeptember hó 1. Megválasztott útiköltségét megtérítjük. Az állás azonnal elfoglalandó!

Református iskolaszék.

Pályázat.

A *kántorjánosi* református egyház orgonista kántortanítói állásra pályázatot hirdet. I. Javadalom: 1. Megfelelő lakás természetben. 2. Tizenhat kat. hold szántóföld, melynek adóját az egyház fizeti. 3. Negyven q rozs. 4. Három öl kemény tűzifa, beszállítva. 5. Megfelelő államsegély. 6. Stóla törvény szerint. Értékesség 65.

II. Kötelesség: 1. A reá bizandó osztályok és a gazd. ismétlőiskolában a reáltárgyak tanítása. 2. Kántori teendők végzése. 3. Egyházi

énekkar vezetése. 4. Lelkész helyettesítése, belmissziói munkákban és egyéb egyházi teendőkben díjtalan közreműködés.

Pályázók kellően felszerelt kérvényeiket és esperesileg megerősített szolgálati bizonyítványukat aug. 30-ig iskolaszéki elnökhöz terjesszék be. Menekültek, B-listások előnyben. A szept. 1-én d. e. tartandó orgona- és énekpróbára megjelenés önköltségen kötelező. — Választás ugyanaz nap. Megválasztott utiköltségét az egyház megtéríti. Állás megerősítés után azonnal elfoglalandó. U. p. Kántorjánosi, Szatmár m. Gönczy József iskolaszéki elnök.

Pályázat.

Az abádszalóki — tiszaszalóki egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett II. tanítói állásra. Pályázhatnak férfi tanerők. Kötelesség és javadalom törvényes. Határidő: augusztus 18. *Presbitérium.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

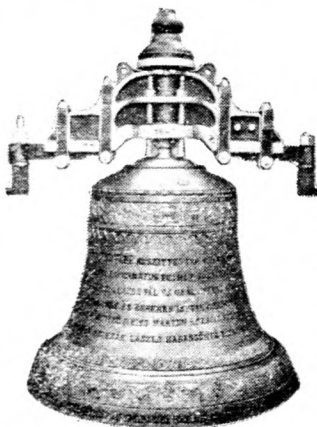
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények, zsir-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

„MÉLIUSZ“ könyvkereskedés mű- és tanszerosztálya

ajánlja alant felsorolt tanszereit és iskolacikkeit.

Angyalos magyar címer ovális alakú vaslemezen, 55 × 65 cm. nagyságban, előírás szerinti felírással	17,-
Angyalos magyar címer hajlítható papirlemeze felvonva és akasztókarikákkal ellátva, kis alak.	2-40
Ugyanaz nagy alak	3-20
Bittenbinder—Grenczer: Métermértékek szemléltető táblája hozzávaló utasítással (Hossz-, terület-, súly-, ürmértékek) felvonatlanul	3,-
Vászonra vonva és lécekkal ellátva	13,-
Bopp—Gönczy: Természettani ábrák (8 színes kép) 75 × 58 cm es táblák (Tizedes mérleg, darugép és csigasorok, emelőgépek, csavarsajtó, másodperc- inga, koloncos óra)	6,-
Bopp—Gönczy: Földrajzi faliképek (2 kép 63—95 cm. méretben) színes nyomással, I—II. együttesen	6,-
Állattérképek az öt világrész összes létező állataival I-től VI-ig, felvonatlanul	70,-
Ugyanaz vászonra húzva és lécekkal ellátva	120,-
Gönczy—Urhegyi: Mozgatható írott betűk kis és nagy	2-40
” és nagy ” nyomtatott betűk, kis-	2-40
Gönczy—Urhegyi: Fali olvasótáblák írott- és nyomtatott betűk olvasásának tanításához 70—100 cm. méretben	8,-
Gönczy—Urhegyi: Szépirási falitáblák. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium megbízásából szerkesztette: Kovács A. 3 tábla 63 × 95 cm. méretben, tokban, szegélyezve, lécekkal. 1. nagybetűk, 2. kisbetűk és számok, 3. betűkapcsolási példák I—III.	12,-
Történelmi falikép. 20 kép, (63 × 95 cm.) többszínű nyomással, a sorozat ára	52,-
Az Országos Falu- és Stefánia-Szövetség által kibocsátott szemléltető képsorozat áll 72 drb. képből	44,-
Orosz számológép keményfa karikákkal, védőlappal, 1 és fél méter magas	36,-
Nemzeti zászló 2 méter hosszú, 1 méter széles, rúd- dal, címerrel ellátva, valódi merinói gyapjú.	26,-
„Mi maradt nekünk“ szemléltető képsorozat áll 21 drb. képből kemény deklire felkaszírozva	36,-
Horthy Miklós kormányzó úr fényképe 48 × 34 cm. nagyságban, berámázva	18,-
Földrajzi alapfogalmak, szemléltető kép vászonra vonva és lécekkal ellátva	15,-
Meinhold az öt emberfaj szemléltető képe kemény dekli lemezre felvonva, szegélyezve és akasztókarikákkal ellátva	7,-
Meinhold: Összes állatképei szemléltető oktatás céljaira, kemény deklilemezre felvonva darabonként	7,-
Schreiber-féle szemléltető képek, megrendelés szerint dekli lemezre felvonva és akasztókarikákkal ellátva, darabonként	8,-
Gönczy—Jäger—Hoffmann: A mezői gazdaságra hasznos, valamint kártékony állatok I—VI. kemény dekli lemezre felvonva és akasztókarikákkal ellátva, darabonként	7,-
Iskolai tábla egyik oldala kockás, a másik vonalás (120 × 150 cm. nagyságban)	50,-
Hozzávaló állvány	24,-

Iskolai felszerelési osztályunk rendel bárhol hirdetett könyvet, zeneművet és iskolai oktatás céljára alkalmas tanszerfelszerést stb.

Kívánatra készséggel ad díjmentes árajánlatot a

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése, könyvkiadó hivatala, papir- és írószerkereskedésében
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.
Telefonszám: 270.

KÖRLEVÉL

a magyarországi református egyház elemi iskoláinak tanítóihoz, igazgatóihoz és felügyeleti iskolai hatóságaihoz az egységes tankönyvek kötelező használata ügyében.

Emlékezetébe hozzuk a magyarországi református egyházhoz tartozó minden elemi népiskola tanítójának, igazgatójának és felügyeleti hatóságainak, hogy az egyetemes konvent, mint legfőbb közoktatásügyi hatóság a konvent által megállapított **egységes népiskolai tankönyvek kizárólagos használatát kötelezővé tette** s ezzel kapcsolatban a négy egyházkerület szerződést kötött Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület Könyvnyomdávalattal ezen, minden magyarországi református népiskolában kötelezően használandó tankönyvek előállítására és forgalombahozatalára.

A törvényes felsőbbség saját hatáskörében hozott rendelkezésének engedelmeskedni magában véve is hivatalos kötelesség. Ezt a kötelességet azonban még nyomatékosabbá teszi az, hogy az adott esetben egy, a magyarországi református egyház egyeteme, illetőleg a négy egyházkerület részéről szerződésben tett ígéret megtartásáról és általuk vállalt kötelezettség hű teljesítéséről van szó. Azonfelül a kötelezettség teljesítése még külön anyagi előnnyel is jár az egyházkerületekre nézve, amennyiben ugyanis az eladott tankönyvek árának megszabott százalékát az egyházkerületi pénztárak kapják s az egyházkerületi nyomdavállalatokat a vállalkozó annál több munkával látja el, mennél több tankönyv fogyott el. **Tehát a kötelességmulasztás az egyháznak anyagi kárt is okoz.**

Mindezekre tekintettel egyházunknak úgy szellemi és erkölcsi, mint anyagi érdeke azt kívánja, hogy iskoláinkban kizárólag a magunk tankönyvei használtassanak. Az egyetemes konvent, illetőleg tankönyvbizottsága ennek a biztosítása végett azt is elrendelte, hogy minden iskola tartozik kimutatni, hogy ott milyen tankönyveket használnak, felettes hatóságuk pedig kötelesek ellenőrizni a kiállított adatok helyességét.

Felhívjuk tehát a t. Címet a fentiek szerinti eljárásra annál inkább, mert a **mulasztás fegyelmi eljárás tárgya lehet.**

Ugyancsak kötelezővé tette az egyetemes konvent a hivatalosan megállapított s szintén az említett vállalkozónál nyomtatott egyházi és iskolai közigazgatási nyomtatványok használatát is.

Hasonlóképpen kötelező a középiskolákban, tanító- és tanítónőképzőintézetekben az ezek számára készült vallástani tankönyvek használata is.

Atyafiságos szeretettel

a magyarországi református egyház egyetemes konventjének elnöksége:

Dókus Ernő s. k.,

főgondnok, világi elnök.

Dr. Baltazár Dezső s. k.,

püspök, lelkeszi elnök.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület
könyvnyomda-vállalata által kiadott

Tankönyvjegyzék

az Egyetemes Konvent által kötelező használatra elrendelt egyetemes
református népiskolai kiadványokról az 1929—30. iskolai évre.

iny	MEGNEVEZÉS	P	f	Példány	MEGNEVEZÉS	P
	I. osztály.					
---	Ligárt M.: Abéce és olvasókönyv (írva-olvasató)	2	—	P	Szondy Gy.: Egészségtan. V—VI. oszt.	1:30 P
---	Bodor D.: Fonomimikai Abéce	2	—	P	F. Kiss—Szondy: Kis könyv a természetről (osztott). V—VI. oszt.	1:70 P
---	Ligárt M.: Számt. és mért. péld. gyűjt. I. o.	1	20	P	Kozma—Körösi: * Földrajzi atlasz, megyei térképpel (Singer és Wolfner kiadása)	1:80 P
---	Értesítő könyvecske	—	66	P	Értesítő könyvecske	—66 P
	II. osztály.					
---	Kocsis—Nánayné: Bibliai történetek. II. o.	—	64	P	Énekeskönyv 16 ^o papír	2:50 P
---	Ligárt M.: Olvasókönyv. II. oszt.	2	30	P	Temetési énekek, egyszólamú	—70 P
---	Ligárt M.: Nyelgyakorló. II. oszt.	—	64	P		
---	Ligárt M.: Számt. és mért. péld. gyűjt. II. o.	1	30	P	VI. osztály.	
---	Értesítő könyvecske	—	66	P	Dr. Erdős K.: Keresztyén hit- és erkölcs-tan. VI. oszt.	—74 P
---	Énekeskönyv 16 ^o papír	2	50	P	Dr. Halmi I.: Konfirmációi káté. VI. oszt.	1:— P
---	Temetési énekek, egyszólamú	—	70	P	Ligárt M.: Olvasókönyv. V—VI. oszt.	4:50 P
	III. osztály.					
---	Kovács—Székely—Kovács—Takács: Bibliai történetek. III—IV. oszt.	1	20	P	Ligárt M.: Nyelgyakorló. VI. oszt.	—74 P
---	Ligárt M.: Olvasókönyv. III. oszt.	2	80	P	Ligárt M.: Számtani és mértani példák gyűjteménye. VI. oszt.	1:20 P
---	Ligárt M.: Nyelgyakorló. III. oszt.	—	72	P	Dr. Ecsedi I.: Földrajz. VI. oszt.	1:80 P
---	Ligárt M.: Számt. és mért. péld. gyűjt. III. o.	1	40	P	Szondy Gy.: A magyar nemzet története (osztott) V—VI. oszt.	2:16 P
---	Szondy Gy.: Természetrész, gazdaság- és háztartástan. III—IV. oszt.	2	20	P	Szondy Gy.: A magyar nemzet története (osztatlan) V—VI. oszt.	1:92 P
---	Kozma—Körösi: Atlasz* III. oszt.-tól VI.-ig (Singer és Wolfner kiadása, 16 oldal)	1	80	P	Trocsányi—Hodossy: Polgári jogok és kötelességek. V—VI. oszt.	1:30 P
---	Értesítő könyvecske	—	66	P	Balogh K.: Vegytan és természettan. V—VI. oszt.	1:92 P
---	Énekeskönyv 16 ^o papír	2	50	P	Szondy Gy.: Természetrész, gazdaság- és háztartástan. V—VI. oszt.	2:40 P
---	Temetési énekek, egyszólamú	—	70	P	Szondy Gy.: Egészségtan. V—VI. oszt.	1:30 P
	IV. osztály.					
---	Kovács—Székely—Kovács—Takács: Bibliai történetek. III—IV. oszt.	1	20	P	F. Kiss—Szondy: Kis könyv a természetről (osztott). V—VI. oszt.	1:70 P
---	Ligárt M.: Olvasókönyv. IV. oszt.	3	80	P	Kozma—Körösi: * Földrajzi atlasz, megyei térképpel (Singer és Wolfner kiadása)	1:80 P
---	Ligárt M.: Nyelgyakorló. IV. oszt.	—	80	P	Értesítő könyvecske	—66 P
---	Ligárt M.: Számtani és mértani példák gyűjteménye. IV. oszt.	1	60	P	Énekeskönyv 16 ^o papír	2:50 P
---	Dr. Ecsedi I.: Földrajz. IV. oszt.	1	60	P	Temetési énekek, egyszólamú	—70 P
---	Szondy Gy.: Természetrész, gazdaság- és háztartástan. III—IV. oszt.	2	20	P		
---	Kozma—Körösi: * Földrajzi atlasz, megyei térképpel (Singer és Wolfner kiadása)	1	80	P	* Nem kötelező.	
---	Értesítő könyvecske	—	66	P	Ismétlőiskolák részére.	
---	Énekeskönyv 16 ^o papír	2	50	P	Dr. Halmi I.: Káté	1:— P
---	Temetési énekek, egyszólamú	—	70	P	Ligárt M.: Olvasókönyv. Ism. isk.	4:80 P
	V. osztály.					
---	Dr. Szabó A.: Keresztyén egyháztörténet. V. oszt.	—	74	P	Vezérkönyvek.	
---	Ligárt M.: Olvasókönyv. V—VI. oszt.	4	50	P	Ligárt M.: Útmutató az Abécéhez	3:20 P
---	Ligárt M.: Nyelgyakorló. V. oszt.	—	76	P	Bodor D.: Tanácsadó az Abécéhez	3:60 P
---	Ligárt M.: Számtani és mértani példák gyűjteménye. V. oszt.	1	24	P	Ligárt M.: Beszéd-értelemgyak. vezérkönyv. I—IV. oszt.	9:60 P
---	Dr. Ecsedi I.: Földrajz. V. oszt.	1	60	P	Ligárt M.: Magyar nyelvű vezérkönyv. II—VI. oszt.	10:40 P
---	Szondy Gy.: A magyar nemzet története (osztott) V—VI. oszt.	2	16	P	Ligárt M.: Számtani vezérkönyv. I—VI. o.	10:40 P
---	Szondy Gy.: A magyar nemzet története (osztatlan) V—VI. oszt.	1	92	P	Somorjai L.: Tornatanítási vezérkönyv. I—VI. oszt.	5:50 P
---	Trocsányi—Hodossy: Polgári jogok és kötelességek. V—VI. oszt.	1	30	P	Szele M.: Vezérkönyv a vallástanításhoz	2:80 P
---	Balogh K.: Vegyt. és természettan. V—VI. o.	1	92	P	Középiskolai vallástanok.	
---	Szondy Gy.: Természetrész, gazdaság- és háztartástan. V—VI. oszt. (a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által az állami iskolák használatára 11,098—1928. szám alatt engedélyezve)	2	40	P	a) Fiú középiskolák.	
					I—II. o. Farkas K.: Az ó- és újszövetségi kijelentés	4:16 P
					III. o. Dr. Révész I.: Keresztyénség története stb.	2:64 P
					IV. o. Rácz K.: Hit- és erkölcs-tan	2:56 P
					V. o. Rácz K.: Vallástörténet	2:80 P
					VI. o. Dr. Révész I.: Egyháztörténelem (I. rész)	2:64 P
					VII. o. Dr. Révész I.: Egyháztörténelem (II. rész)	2:64 P
					VIII. o. Szele M.: Apologetika	5:50 P

P	f	Példány	MEGNEVEZÉS	P
			b) Leányközépiskolák.	
			III. o. Dr. Patai B.: A keresztyénség története stb. 2·64 P	
			A többi osztályok ugyanazokat a könyveket használják, mint a fiúknál.	
			c) Polgári fiú- és leányiskolák.	
			I—IV. o. Ugyanaz, mint a megfelelő középiskolákban.	
			d) Tanító(nő)képző intézetek.	
			I. o. Hamar I.: Bibliaismertetés (ó-szövetség) 2·64 P	
			II. o. Czeglédi S.: Bibliaismertetés (új-szövetség) 3 — P	
			III. o. Dr. Révész I.: Egyháztörténelem (I. rész) 2·64 P	
			IV. o. Dr. Révész I.: Egyháztörténelem (II. rész) 2·64 P	
			V. o. Szele M.: Népiskolai keresztyén vallástanítás módszertana 2·80 P	
			Egyházközigazgatási nyomtatványok.	
			1. Születési és keresztelési anyakönyv —32 P	
			2. Házassági anyakönyv —32 P	
			3. Halotti anyakönyv —32 P	
			4. Áttérők anyakönyve —32 P	
			5. Kitérők anyakönyve —32 P	
			6. Konfirmáltak anyakönyve —32 P	
			7. Születési és keresztelési kivonat —06 P	
			8. Házassági kivonat —06 P	
			9. Halotti kivonat —06 P	
			10. Áttérők kivonata —06 P	
			11. Konfirmáltak kivonata —06 P	
			12. Konfirmációi emléklap —12 P	
			13. Családi értesítő —06 P	
			14. Egyházlátogatási jegyzőkönyv —16 P	
			15. Iskolalátogatási jegyzőkönyv —08 P	
			16. Iktató —28 P	
			17. Szavazó-lap —04 P	
			18. Választók névjegyzéke —16 P	
			19. Egyházi adófükönyv —36 P	
			19a. Egyházi adófükönyv —20 P	
			19b. Egyházi adófükönyv —20 P	
			20. Egyházi beszédési napló —20 P	
			20a. Egyházi beszédési napló —20 P	
			20b. Egyházi beszédési napló —20 P	
			21. Egyházi adókönyv —04 P	
			21a. Egyházi adókönyv —04 P	
			22. Pénztárkönyv (Gondnoki számadás) —20 P	
			23. Ellenőrző könyv —16 P	
			24. Nyugta —02 P	
			25. Ellennyugta —02 P	
			26. Egyházi adóalap —16 P	
			27. Költségelőirányzat —24 P	
			28. Évzáró számadás —24 P	
			29. Vagyonleltár —24 P	
			30. Tankötelesek naplója (küliv) —24 P	
			30a. Tankötelesek naplója (beliv) —24 P	
			31. Felvételi napló (küliv) —24 P	
			31a. Felvételi napló (beliv) —24 P	
			32. Mulasztási napló (küliv) —28 P	
			32a. Mulasztási napló (beliv) —28 P	
			33. Haladási napló (küliv) —24 P	
			33a. Haladási napló (beliv) —24 P	
			33b. Haladási napló (küliv) —24 P	
			33c. Haladási napló (beliv) —24 P	
			34. Elemi iskolai bizonyítvány —08 P	
			35. Elemi iskolai végbizonyítvány —12 P	
			36. Népiskolai értesítő —28 P	
			37. Javaslat vagyonkezeléshez — P	
			Uray: Lelkeszi szolgálati napló 4— P	
			Osztálykönyv.	
			A magyar református Egyetemes Konvent által kötelező használatra elrendelve.	
			Magában foglalja a népiskolában használatos összes nyomtatványokat és statisztikákat, egy könyvbe kötve 10— P	

Felhívjuk a t. tanító urak figyelmét a III., IV., V. és VI. elemi iskolákban használandó Kozma—Körössy: Általános földrajzi atlaszra, amely 16 oldal terjedelemben, XXVII-ik új kiadásban jelent meg a SINGER és WOLFFNER-cég kiadásában. Ára: 1·80 pengő.

FIGYELEM!

A magyar református Egyetemes Konvent 1929 április hó 10-én 91. számú határozatával az egységes Osztálykönyvet minden református népiskolában bevezetni elrendelte. A református népiskolákba és ismétlő iskolákba kizárólag csak az általunk kiadott Osztálykönyv használható. Magában foglalja az összes nyomtatványokat egy könyvbe kötve, amelyet a tanító urak részére szükséges.

Nagytiszteletű Úr!

A magyar református egyház egyetemes konventjének tankönyvügyi bizottsága egységesített „Osztálykönyv“ kiadását határozta el. Az „Osztálykönyv“ egy könyvbe bekötve tartalmazza az iskoláról elkészítendő összes statisztikai adatokon kívül: a felvételi naplót, mulasztási naplót, anyakönyvi naplót, haladási naplót, tanulók statisztikáját, kimutatást az iskolákba beírt tanulókról, az 1924. évi 95,000 IX. V. K. M. körrendelet értelmében a tanfelügyelőséghez beadandó bejelentést, határidő naplót, a tanfelügyelőséghez beterjesztendő jegyzéket, az egyházmegyei tanügyi bizottsághoz beterjesztendő jelentést az iskoláztatásról, az iskolákban használandó tankönyvek kimutatását, iktatót, tudnivalókat és végül az iskolai év történetéhez szükséges üres lapokat. Az egyetemes konvent célja ezzel az, hogy összes iskoláiról egyformán szerkesztett, megbízható statisztikát nyerjen. Amidőn erre felhívom a Nagytiszteletű Úr figyelmét, egyben arról is értesítem, hogy az **„Osztálykönyv“ kötelező használatra a magyar református egyetemes konvent fennhatósága alá tartozó összes református iskolákban elrendeltetett, amely konventi rendelkezést szíveskedjék úgy az iskolafenntartó hatóságnak, mint a tisztelt tanító uraknak azzal tudomására hozni, hogy az „Osztálykönyv“ az 1929—30. iskolai évben minden református iskola részére beszerezendő s ezzel az iskolák által eddig használt nyomtatványok a jövőben nem használhatók, mert csak az „Osztálynapló“ egységes használata alapján juthat a konvent megbízható, pontos statisztikához. Az **„Osztálykönyv“-et ugyanúgy, mint a kötelező használatra elrendelt tankönyveket Debrecen sz. kir. város és a tiszántúli református egyházkerület Könyvnyomda-Vállalata adja ki és hozza forgalomba.****

A magyar református egyetemes konvent
tankönyvügyi bizottsága nevében

Dr. Baltazár Dezső,

elnök.